

การบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3*
LEARNER-CENTERED LEARNING MANAGEMENT UNDER THE OFFICE
OF BURIRAM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 3

พิมลวรรณ สังขเวช¹, จำรัส มุ่งเฝ้ากลาง² และ พจน์ เจริญสันเทียะ³
Pimonwan Sangkawet¹, Chamrat Mungfaoklang² and Phot Charoensanthia³
¹⁻³วิทยาลัยนครราชสีมา

¹⁻³Nakhon Ratchasima College, Thailand

¹⁻³Corresponding Author's Email: pimonwan_san@vu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 339 คน โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์ มีค่า IOC=0.80-1.00 และได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test f-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางการพัฒนาการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาการเรียนรู้ควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านการคิดวิเคราะห์และการปฏิบัติจริง ควบคู่กับการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในความสัมพันธ์ของโลก การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพเป็นสิ่งจำเป็น โดยเน้นการฝึกปฏิบัติและส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ นอกจากนี้ควรปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และประชาธิปไตยผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม สดุดทัย การเรียนรู้ต้องอาศัยความร่วมมือจากครอบครัวและชุมชน พร้อมทั้งมีการประเมินผลที่มุ่งเน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

* Received 14 March 2025; Revised 17 April 2025; Accepted 25 April 2025

คำสำคัญ: การบริหารการเรียนรู้, ผู้เรียนเป็นสำคัญ, ประถมศึกษา

Abstract

This research aimed to (1) study and compare the management of learner-centered learning under the Office of Buriram Primary Educational Service Area 3, classified by administrative position and school size; and (2) propose guidelines for enhancing learner-centered learning management. The sample consisted of 339 school administrators and teachers, determined based on Krejcie and Morgan's sample size table. The research instruments were a five-point Likert scale questionnaire and interviews. The Index of Item-Objective Congruence (IOC) ranged from 0.80 to 1.00, and the reliability of the questionnaire was 0.97. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test.

The findings revealed that (1) overall, the level of learner-centered learning management was high, both in general and across all aspects; (2) there were statistically significant differences in learner-centered learning management when classified by administrative position at the .05 level, while no significant differences were found based on school size; (3) the proposed guidelines for enhancing learner-centered learning management include fostering students' ability to construct knowledge through analytical thinking and hands-on experiences, encouraging self-awareness and understanding of nature and the environment to promote global interconnectedness, and developing life and career skills through practical learning and entrepreneurship. Additionally, moral values, democratic principles, and active participation should be cultivated through engaging activities. Effective learning also requires collaboration with families and communities, along with continuous development-oriented assessment.

Keywords: Learning Management, Learner-Centered, Primary Education

บทนำ

ปัจจุบันความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อวิถีชีวิตและการแข่งขันระดับประเทศที่สูงขึ้น ทำให้การพัฒนาคุณภาพของคนเป็นปัจจัยสำคัญในการรับมือกับความท้าทาย รัฐจึงให้ความสำคัญกับการศึกษาเพื่อพัฒนา

ทรัพยากรมนุษย์ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้รัฐจัดและสนับสนุน การศึกษาเพื่อสร้างความรู้คุณธรรม พัฒนาการศึกษาสอดคล้องกับเศรษฐกิจและสังคม รวมถึง ส่งเสริมการวิจัย วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาประเทศ และยิ่งระบุว่าการศึกษอบรม ของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ, 2559 : 10) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมโดยการบริหารงานของผู้บริหาร สถานศึกษามีบทบาทสำคัญต่อคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะการสร้างคามพึงพอใจและความ เชื่อมั่นจากผู้ปกครองและชุมชนการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพต้องเริ่มจากความ เข้าใจของครูในระบบบริหารและเป้าหมายของผู้บริหาร ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียน การสอนและพัฒนาครูสู่ความเป็นมืออาชีพ การบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายต้องใช้ทฤษฎีและ กระบวนการบริหารที่เหมาะสม โดยอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายในสถานศึกษา ส่งผลให้ ผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจและความรับผิดชอบในการบริหารจัดการโดยตรง ซึ่งต้องอาศัย ความสามารถในการบริหารบุคคล สร้างแรงจูงใจ และพัฒนาคุณภาพองค์กร เพื่อให้การ บริหารงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด (พนัส หันนาคินทร์, 2560 : 81)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้มีการปฏิรูปการเรียนรู้โดย ระบุไว้ในหมวด 4 ว่าด้วยแนวการจัดการศึกษาตามมาตรา 24 การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังนี้ (1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความ สนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและ แก้ไขปัญหา (3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง (4) จัดการเรียนรู้การสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ต่างๆ อย่างมีสัดส่วน สมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมอันดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ทุกวิชา (5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูสอนจัด บรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่ง ของกระบวนการเรียนรู้ทั้งผู้สอนและ ผู้เรียนไปพร้อมๆกันจากสื่อการเรียนรู้ และแหล่งวิชาการต่างๆ (6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นทุก เวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และชุมชนตลอดจน บุคลากรทุกฝ่ายช่วยกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

การพัฒนาหลักสูตรในชั้นเรียน ครูส่วนใหญ่มักใช้ประสบการณ์ที่ผ่านมาของคนในการ จัดการเรียนการสอนกับเหตุการณ์ หรือปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการสอน อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยและวงการศึกษายังให้ความสำคัญกับประสบการณ์ที่ผ่านมาของครูน้อยมากเรา มองว่าครูเป็นเพียงตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียน ความรู้มักอยู่ในรูปของทฤษฎี ต่างๆและมาจากผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาเท่านั้น ประสบการณ์ที่ครูสะสมมักถูกละเลยหรือ มองข้ามอย่างไรก็ตามโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

บุรีรัมย์ เขต 3 ได้จัดการศึกษาโดยจัดหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการระดับมัธยม ผลจากการประเมินการใช้หลักสูตรที่ผ่านมาถึงปีการศึกษา พบว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนของครูยังขาดการส่งเสริมนักเรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ จึงส่งผลให้ไม่สามารถพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ (พีระ ประยุกต์วงศ์, 2558: 10; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2559: 25)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงศึกษาการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงสภาพการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเป็นข้อมูลให้หน่วยงานหรือสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 2,996 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 339 คน ได้มาจากการเปิดตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) และได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 43-46) และ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลงานดีเด่น จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีการของ ลิเคอร์ท (Likert ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด. 2560 : 99) และ การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Consistency) ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.80 – 1.00 และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

2.2 แบบสัมภาษณ์ถามเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับ ดังต่อไปนี้ 1)ขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 นำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พร้อมกับแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จากการส่งแบบสอบถามไปจำนวน 339 ชุด ได้รับกลับคืนมา 339 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 และ 2) สัมภาษณ์ผู้บริหารเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผู้วิจัยออกหนังสือขออนุญาตการเก็บรวบรวมข้อมูล นัดหมายวันและเวลาสัมภาษณ์ ใช้เวลาสัมภาษณ์ประมาณ 10-15 นาที

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) 2) วิเคราะห์การบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 5 ระดับและแปรผล 3) วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง โดยใช้ค่าที (t – test แบบ Independent samples) 4)

วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ความ แปรปรวนแบบทางเดียว (F – test แบบ One way ANOVA) หากพบความแตกต่างก็หาความ แตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ (Scheffe) และ 5) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการ พัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

1. ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

การบริหารจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระดับปฏิบัติ			
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	อันดับ ที่
1. ด้านการเรียนรู้โดยการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	3.76	0.59	มาก	6
2. ด้านการเรียนรู้เรื่องของตนเอง ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	3.79	0.75	มาก	4
3. ด้านการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาทักษะการดำรงชีวิตและ การประกอบอาชีพ	3.80	0.68	มาก	3
4. ด้านการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาระบวนการคิดการ แก้ปัญหา โดยเน้นประสบการณ์และ การฝึกปฏิบัติ	3.63	0.65	มาก	7
5. ด้านการเรียนรู้โดยผสมผสานความรู้ คุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์	3.92	0.75	มาก	2
6. ด้านการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาประชาธิปไตย	4.21	0.87	มาก	1
7. ด้านการเรียนรู้เรื่องภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรม	3.55	0.72	มาก	10
8. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาระบวนการเรียนรู้	3.60	0.74	มาก	8
9. ด้านการเรียนรู้โดยความร่วมมือของครอบครัว และชุมชน	3.54	0.81	มาก	9
10. ด้านการประเมินผลผู้เรียน	3.76	0.75	มาก	5
รวมเฉลี่ย	3.78	0.59	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =

3.78) โดยด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาประชาธิปไตย ($\bar{x} = 4.21$) รองลงมาคือ ด้านการเรียนรู้โดยผสมผสานความรู้ คุณธรรม ค่านิยม ($\bar{x} = 3.92$) และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ ด้านการเรียนรู้เรื่องภูมิปัญญาและ ศิลปวัฒนธรรม ($\bar{x} = 3.55$)

2. การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง ในภาพรวมและรายด้าน

การบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ผู้บริหารฯ		ครูผู้สอน		t	p-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านสภาพการเรียนรู้โดยการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	2.94	0.28	2.82	0.32	2.36*	0.019
2. ด้านสภาพการเรียนรู้เรื่องของตนเอง ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	2.72	0.27	2.62	0.31	2.35*	0.018
3. ด้านสภาพการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาทักษะ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ	2.70	0.35	2.60	0.33	2.37*	0.014
4. ด้านสภาพการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนา กระบวนการคิด การแก้ปัญหาโดยเน้น ประสบการณ์ และการฝึกปฏิบัติ	2.78	0.49	2.66	0.46	2.33*	0.017
5. ด้านสภาพการเรียนรู้โดยผสมผสาน ความรู้ คุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์	2.60	0.33	2.51	0.34	2.40*	0.016
6. ด้านสภาพการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนา ประชาธิปไตย	2.48	0.28	2.38	0.30	2.34*	0.018
7. ด้านสภาพการเรียนรู้เรื่องภูมิปัญญา และศิลปวัฒนธรรม	2.74	0.29	2.65	0.35	2.42*	0.019
8. ด้านสภาพการวิจัยเพื่อพัฒนา กระบวนการเรียนรู้	2.73	0.32	2.61	0.38	2.36*	0.018
9. ด้านสภาพการเรียนรู้โดยความร่วมมือ ของครอบครัว และชุมชน	2.67	0.32	2.58	0.41	2.35*	0.012
10. ด้านสภาพการประเมินผลผู้เรียน	2.57	0.35	2.46	0.35	2.37*	0.014
รวม	2.70	0.21	2.58	0.23	2.40*	0.016

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตาม ขนาดของสถานศึกษา ในภาพรวม และรายด้าน

การบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
1. ด้านการเรียนรู้ โดยการ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	ระหว่างในกลุ่ม	271	2	.135	.386	.680
	ภายในกลุ่ม	126.479	337	.350		
	รวม	126.749	338			
2. ด้านการเรียนรู้เรื่อง ของตนเอง ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ระหว่างในกลุ่ม	.132	2	.066	.117	.890
	ภายในกลุ่ม	204.320	337	.566		
	รวม	204.452	338			
3. ด้านการเรียนรู้ที่มุ่ง พัฒนาทักษะการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ	ระหว่างในกลุ่ม	.820	2	.410	.881	.415
	ภายในกลุ่ม	167.976	337	.456		
	รวม	168.797	338			
4. ด้านการเรียนรู้ที่มุ่ง พัฒนากระบวนการคิดการแก้ปัญหา โดยเน้นประสบการณ์ และการฝึกปฏิบัติ	ระหว่างในกลุ่ม	2.027	2	1.041	2.412	.091
	ภายในกลุ่ม	151.714	337	.420		
	รวม	153.741	338			
5. ด้านการเรียนรู้โดยผสมผสาน ความรู้ คุณธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระหว่างในกลุ่ม	0.049	2	.025	.044	.957
	ภายในกลุ่ม	202.593	337	.561		
	รวม	202.643	338			
6. ด้านการเรียนรู้ที่มุ่ง พัฒนาประชาธิปไตย	ระหว่างในกลุ่ม	.908	2	.454	.596	.551

	ภายในกลุ่ม	274.743	337	.761		
	รวม	275.651	338			
7. ด้านการเรียนรู้เรื่อง ภูมิปัญญาและ ศิลปวัฒนธรรม	ระหว่างในกลุ่ม	6.072	2	3.036	.992	.673
	ภายในกลุ่ม	182.921	337	.507		
	รวม	188.993	338			
8. ด้านการวิจัยเพื่อ พัฒนากระบวนการ เรียนรู้	ระหว่างในกลุ่ม	10.593	2	5.297	.653	.475
	ภายในกลุ่ม	185.245	337	.516		
	รวม	195.838	338			
9. ด้านการเรียนรู้โดย ความร่วมมือของ ครอบครัวและชุมชน	ระหว่างในกลุ่ม	3.904	2	1.952	2.603	.052
	ภายในกลุ่ม	235.683	337	.653		
	รวม	235.588	338			
10. ด้านการประเมินผล ผู้เรียน	ระหว่างในกลุ่ม	0.523	2	.261		
	ภายในกลุ่ม	205.366	337	.570	.458	.633
	รวม	205.889	338			
	ระหว่างในกลุ่ม	.024	2	.012		
รวม	ภายในกลุ่ม	125.802	337	.351	.034	.966
	รวม	125.826	338			

จากตารางที่ 3 พบว่า แสดงว่าการเปรียบเทียบการบริหารการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษามีการปฏิบัติไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน

4. แนวทางการพัฒนาการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาการเรียนรู้ควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านการคิดวิเคราะห์และการปฏิบัติจริง ควบคู่กับการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในความสัมพันธ์ของโลก การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพเป็นสิ่งจำเป็น โดยเน้นการฝึกปฏิบัติและส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ นอกจากนี้ควรปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และประชาธิปไตยผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม สุดท้าย การเรียนรู้ต้องอาศัยความร่วมมือจากครอบครัวและชุมชน พร้อมทั้งมีการประเมินผลที่มุ่งเน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

1. การบริหารการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 กำหนดสาระ และแนวทางการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักให้ผู้เรียนทุกคนมีความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดและกระบวนการจัดการศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้ และทักษะของตนเองได้ตามธรรมชาติอย่างเต็มศักยภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร จึงรุ่งเรืองกิจ (2563) ศึกษาการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช 2 กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์มหาบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 จำนวน 10 คน ผลวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้าน และสอดคล้องกับ อุทัยวรรณ ทองคำ (2562) ศึกษาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า อยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการบริหารจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการบริหารสถานศึกษาในทุก ๆ ด้าน เป็นผู้กำหนดนโยบายต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงาน และเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานเป็นผู้กระตุ้นให้ครูผู้สอนได้ปฏิบัติตามนโยบายต่าง ๆ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้ครูผู้สอนได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนจากแบบเดิม ๆ มาเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้ แต่ก็มองว่าครูผู้สอนยังไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเดิม ๆ มากนัก ยังปฏิบัติตามรูปแบบเดิม ๆ อยู่ ส่วนครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้ที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมักจะมองว่าตนเองได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเดิมมาเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใหม่แล้ว จึงทำให้ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เทพกร พิทยาภินันท์ (2564) ศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : กรณีศึกษาโรงเรียนทุ่งยางแดง วิทยาคม โรงเรียนศิริราชูร์สามัคคี และโรงเรียนสุวรรณไพบูลย์ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นงค์ แน่นอุดร (2563) ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่สอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามรูปแบบของ CIPPA Model ของครูผู้สอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ปี

การศึกษา 2566 พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน

3. การเปรียบเทียบสภาพการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาแต่ละแห่งได้ดำเนินการตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา หลังจากที่ได้มีการใช้พระราชบัญญัติการศึกษาตั้งแต่ปี 2542 เป็นต้นมา โดยสถานศึกษาได้ปรับเปลี่ยนการบริหารในด้านต่าง ๆ ตามแนวทางการปฏิรูป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิรูปการเรียนการสอนจากรูปแบบเดิมมาเป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจและความต้องการของนักเรียน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงและได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง จึงทำให้สภาพการจัดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทินกร โสรถาวร (2564) การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุคริณสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กันยารัตน์ ไวกำ (2563) ศึกษาการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน

4. แนวทางการพัฒนาการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาการเรียนรู้อาจมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านการคิดวิเคราะห์และการปฏิบัติจริง ควบคู่กับการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในความสัมพันธ์ของโลก การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพเป็นสิ่งจำเป็น โดยเน้นการฝึกปฏิบัติและส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ นอกจากนี้ควรปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และประชาธิปไตยผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม สุดท้าย การเรียนรู้ต้องอาศัยความร่วมมือจากครอบครัวและชุมชน พร้อมทั้งมีการประเมินผลที่มุ่งเน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ วารุณี อภิชาติ (2562) ที่ระบุว่า การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสมือปฏิบัติจริง และฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ผ่านกิจกรรมที่ทำทนายและเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน และ บุชบา อิศราศาสตร์ (2564) พบว่าการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการสนับสนุนการเรียนรู้ช่วยเพิ่มแรงจูงใจของนักเรียน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า การบริหารการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 เป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพสูงสุด ทั้งด้านความรู้ ทักษะการคิดวิเคราะห์ คุณธรรม และการมีส่วนร่วมในสังคม การดำเนินงานในลักษณะนี้จะส่งผลให้เกิดระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและสร้างสรรค์บุคลากรที่สามารถ

ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกได้อย่างยั่งยืน เป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมายและสามารถนำไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ 1) เสริมสร้าง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ควรจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ เช่น การจัดห้องเรียนให้มีแหล่งข้อมูลและอุปกรณ์การเรียนที่หลากหลาย รวมถึง การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เช่น การจัด กิจกรรม ห้องสมุด การศึกษานอกสถานที่ และการส่งเสริมการเรียนรู้ในลักษณะการศึกษานอกเวลา และ 2) ส่งเสริมการบูรณาการเนื้อหาวิชาต่างๆ และการพัฒนาอาชีพ ควรส่งเสริมให้ครูจัดการเรียน การสอนที่เน้นการบูรณาการวิชา เพื่อให้นักเรียนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิชาและสามารถ นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ รวมถึงการฝึกทักษะการประกอบอาชีพให้กับนักเรียนผ่านการทำ โครงการหรือกิจกรรมร่วมกับชุมชน และมีข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป 1) ควรศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 และ 2) ควรศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

เอกสารอ้างอิง

- กันยารัตน์ ไวกา. (2563). การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ วิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. ใน วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทินกร โสรถาวร. (2564). พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เทพกร พิทยาภินันท์. (2564). การพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: กรณีศึกษาโรงเรียนทุ่งยางแดงวิทยาคม โรงเรียนศิริราชกูร์แซมคคี และโรงเรียน สุวรรณไพบูลย์ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปัตตานี. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นงค์ เน้นอุดร. (2563). การศึกษาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่สอนโดยเน้น ผู้เรียน เป็นสำคัญตามรูปแบบของ CIPPA Model ของครูผู้สอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ปีการศึกษา 2566. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ศรีสะเกษ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). วิจัยทางการศึกษา: แนวคิดและวิธีการ (พิมพ์ครั้งที่ 10). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- บุษบา อีรศาสตร์. (2564). การมีส่วนร่วมของครอบครัวในการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พนัส หันนาคินทร์. (2560). การบริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พีระ ประยุกต์วงศ์. (2558). การพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และเขียนในระดับประถมศึกษา. วารสารการศึกษาไทย, 12(2), 10-25.
- วารุณี อภิชาติ. (2562). การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์และการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์. วารสารการเรียนรู้ตลอดชีวิต, 20(4), 67-85.
- สมพร จรุงเรืองกิจ. (2563). การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2559). นโยบายและแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทย. นนทบุรี: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 99 ก หน้า 1-29 (22 พฤษภาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. (2567). ข้อมูลประชากรผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ปีการศึกษา 2567. เรียกใช้เมื่อ 15 มิถุนายน 2567 จาก <https://web.brm3.go.th/2562>).
- อุทัยวรรณ ทองคำ. (2562). การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 33(1), 67.